

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України: чинне законодавство станом на 10 грудня 2010 року. – К.: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 584 с.
 2. Войтенко Т. ПДВ у Податковому кодексі України: дати для податкових зобов'язань та податкового кредиту, документи, що його підтверджують / Т. Войтенко // Податки та бухгалтерський облік. – 2011. – №1–2. – С. 7–15.
 3. Давидова К. Вхідний ПДВ розподіляємо по-новому // Баланс. – 2011, 17 березня. – №22. – С. 13–16.
 4. Єфіменко Т.І. Антикризове податкове регулювання фінансово-го сектору // Фінанси України. – 2011. – №11. – С. 3–21.
 5. Лесько М.В. Макрофінансові чинники використання податку на додану вартість в податковій політиці на сучасному етапі // Ринок цінних паперів України. – 2011. – №11–12. – С. 67–74.

6. Опарін В.М. Проблемы гармонизации налоговой системы Украины. Налогообложение: проблемы науки и практики: Монография. – Х.: ИНЖЭК, 2006. – 232 с.
 7. Податкова система України: навчальний посібник / За заг. ред. М.Я. Азарова. – К.: Міністерство фінансів України, НУДПС України, 2011. – 294 с.
 8. Поддєрьогін А.М. Сплата податку на додану вартість та іммобілізація грошових коштів суб'єктів підприємництва / А. Поддєрьогін, М. Лесько // Фінанси України. – 2012. – №5. – С. 40–49.
 9. Семенко Т. Механізм бюджетного відшкодування ПДВ до та після прийняття Податкового кодексу України // Банківська справа: – 2011. – №6. – С. 42–47.
 10. Соколовська А.М. Дискусійні питання реформування ПДВ // Фінанси України. – 2011. – №8. – С. 35–50.

І.М. КУКСА,

к.е.н., доцент, докторант, Національна академія управління

Організаційно-економічний механізм державного регулювання інноваційної діяльності АПК

У статті викладено результати дослідження щодо формування організаційно-економічного механізму державного регулювання інноваційної діяльності АПК, який має базуватися на зміні організаційно-правової форми власності та наявному інноваційному потенціалі.

Ключові слова: *інноваційний потенціал, організаційно-економічний механізм, державне регулювання АПК, інтегровані структури бізнесу.*

В статье изложены результаты исследования относительно формирования организационно-экономического механизма государственного регулирования инновационной деятельности АПК, который должен базироваться на изменении организационно-правовой формы собственности и инновационном потенциале.

Ключевые слова: *инновационный потенциал, организационно-экономический механизм, государственное регулирование АПК, интегрированные структуры бизнеса.*

In the article research results are expounded in relation to forming organizationally economic to the mechanism of government control of innovative activity of APK which must be based on a change organizaciyno-pravovo of pattern of ownership and present innovative potential.

Keywords: *innovative potential, organizationally economic mechanism, government control of APK, computer-integrated structures of business.*

Постановка проблеми. Досвід США та інших розвинутих країн демонструє, наскільки важлива кооперація для збалансування інтересів сільськогосподарських виробників,

уряду та суспільства в цілому за умов ринкової економічної системи. Враховуючи історичні, економічні і соціальні передумови майбутніх українських реформ, власний кооперативний досвід доколективізаційного періоду, а також моделі сільського господарства в країнах з ринковою економікою, необхідним є завдання визначення загальної послідовності ринкової трансформації сільського господарства України.

Сучасна аграрна криза в Україні є до певної міри кризою організаційної структури сільського господарства. Підходом до вирішення проблеми є зміна організаційно-правової форми управління за рахунок об'єднання підприємств, у результаті чого можлива реалізація основних принципів розвитку підприємств АПК.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Формування організаційної структури сільського господарства європейських країн та США відбувалося під впливом різних факторів: природних, історичних та економічних. Завдяки великій кількості вільних земель було відносно легко кожній бажачій сім'ї отримати земельний наділ. За винятком деяких густонаселених регіонів фермерські родини, як правило, не мешкали у селах, що було типовим для Європи. Вони віддали перевагу проживанню на власній землі у значній віддалі від своїх сусідів. Це було основою фермерського індивідуалізму, незалежності та впевненості у власних силах. Обмежена ринкова торгівля і відносно низький попит на сільськогосподарську продукцію на місцевому рівні сприяли розвитку конкуренції між фермерами [6]. Своєю чергою, це змушувало їх вишукувати шляхи підвищення продуктивності власної праці на основі зростання урожайності культур і продуктивності тварин.

В історичному контексті слід відзначити три взаємопов'язані зовнішні фактори, що сприяли розвитку сільськогосподарської кооперації в США та європейських країнах [6–8]:

– перший фактор – це економічні умови (як сприятливі, так і несприятливі), що викликали необхідність групових дій сільськогосподарських товаровиробників. Наприклад, економічна депресія, зловживання монополістичних елементів, нездатність ринку забезпечити надання необхідних послуг, посилення агресивності конкурентного середовища та зміни у технологічному процесі;

– другий фактор – підтримка з боку фермерських громадсько-політичних організацій. Такі організації визначали мотивацію фермерів у приєднанні до кооперативів, забезпечували їх соціальний захист, впливали на офіційну аграрну політику і навіть активно включалися, на добровільній основі, в створення кооперативів;

– третій фактор – створення законодавчої бази, федеральної і на рівні штатів, що забезпечувала сприятливі умови групових дій сільськогосподарських товаровиробників.

Фермери беруть участь у кооперативній діяльності головним чином для досягнення ефекту, який неможливий або не настільки можливий, якщо вони будуть діяти поодиночі. Це найперший, індивідуальний мотив фермерів до розпочинання групових дій або приєднання до вже існуючих. Ефект об'єднання зусиль товаровиробників можна розглядати у відносно широкому ракурсі: від політичного впливу на прийняття законодавчих і урядових рішень (аграрний лобізм) до потреби нормальної людини у міжособистому спілкуванні та моральному задоволенні від внеску, зробленого для соціального розвитку своєї громади. Однак сільськогосподарські кооперативи – це комерційні організації, і тому очікуваний ефект від кооперативної діяльності, як правило, повинен мати форму конкретної матеріальної вигоди для товаровиробника [7].

З економічного погляду існує декілька мотиваційних причин для фермерської взаємодії, які більш конкретно пояснюють економічну природу кооперативних організацій. Усі ці фактори пов'язані з недосконалістю сільськогосподарського ринку (навіть у розвинутих країнах). Сільське господарство – занадто складна економічна система, що не забезпечує можливості товаровиробникам одночасно приділяти достатньо уваги і виробництву, і комерційній діяльності, а саме маркетингу виробленої ними продукції, пошуку і придбанню необхідних ресурсів та послуг за прийнятними цінами. В такій ситуації зростає небезпека для тих, хто зосередив основну увагу на виробництві продукції, опинитися в залежності від різного типу посередників, суб'єктів несільськогосподарського бізнесу, навіть просто шукачів легкої наживи. Це призводить до експлуатації сільськогосподарських товаровиробників. У найгіршому випадку постачання і послуги можуть взагалі стати недоступними через надмірно високі ціни, а ринок збуту власної продукції зникне. Реальна альтернатива розвитку подій у такому напрямку для товаровиробників – створення власних інтегрованих структур агробізнесу.

Метою статті є дослідження організаційно-економічного механізму державного регулювання інноваційної діяльності підприємств АПК.

Виклад основного матеріалу. Враховуючи проведені дослідження та необхідність створення адаптивного механізму державного регулювання інноваційної діяльності підприємств АПК, який був би гнучким та швидко пристосовувався до змін зовнішнього середовища, доцільно запропонувати такий алгоритм удосконалення організаційно-економічного механізму державного регулювання інноваційної діяльності на основі об'єднання підприємств АПК (див. рис.).

Даний організаційно-економічний механізм державного регулювання інноваційної діяльності підприємств АПК є адаптивним для досліджуваних підприємств з урахуванням системи противаг, дозволяє реалізувати прогностичні та похідні цілі в залежності від результатів моніторингу інноваційної діяльності підприємств і відрізняється постійним корегуванням процесних періодів відповідно до етапів змін форм власності [1].

Значні адаптивні можливості даного механізму закладені в двох кругових циклах, де потоки формування базових блоків замінені на алгоритмічні виходи протидій та переваг, що надає можливість вирішувати сьгоднішні та прогнозовані завдання розвитку інноваційної діяльності об'єднаних підприємств АПК.

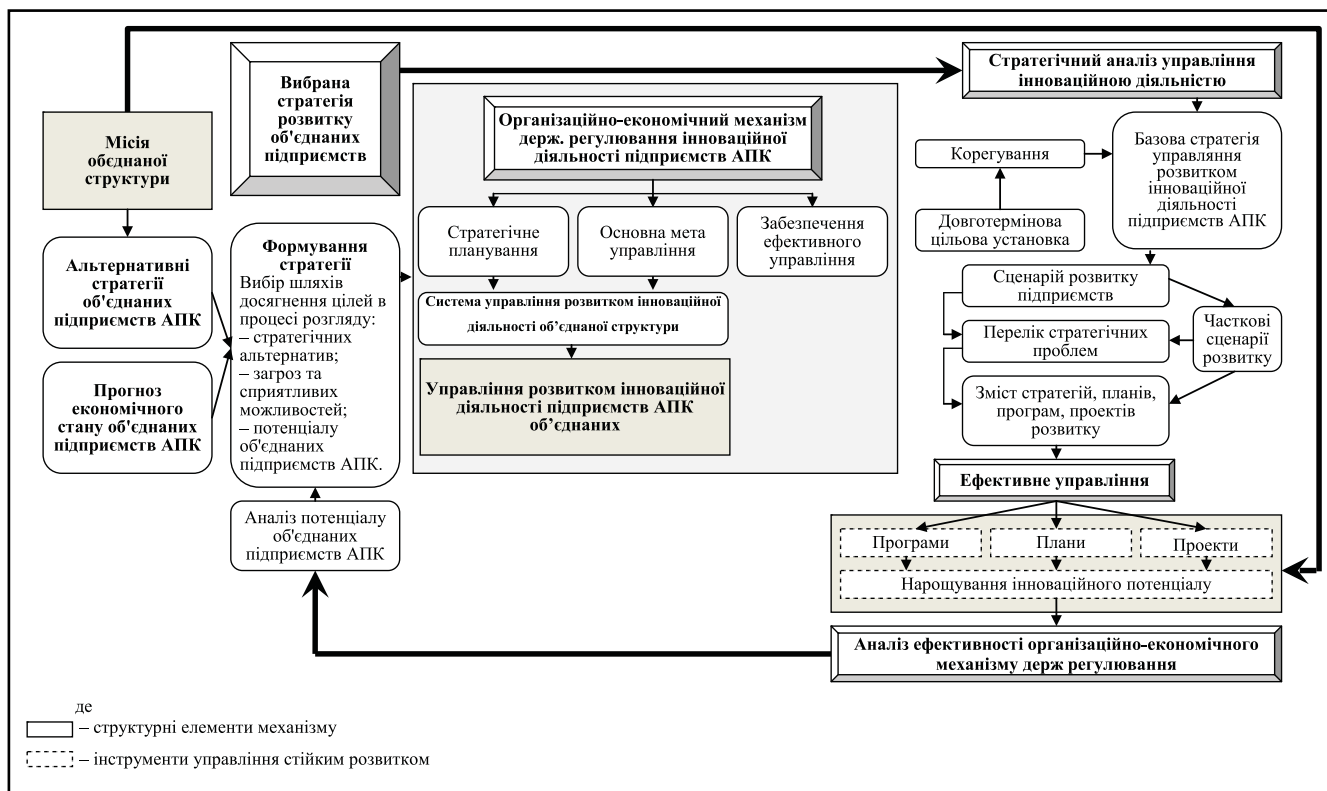
Визначена у ринкових умовах ефективність реалізації організаційно-економічного механізму державного регулювання інноваційної діяльності підприємств АПК адаптована до наявного інноваційного потенціалу підприємств, на яких до цього моменту існувала гостра потреба в нових інструментах, методиках та механізмі управління формами власності.

Послідовність дій з удосконалення організаційно-економічного механізму управління формами власності підприємств інтегрованої структури сформовано таким чином [1]:

I етап – моніторинг соціально-економічного розвитку об'єднаних підприємств. На цьому етапі шляхом використання методів дослідження необхідно здійснити комплексний аналіз результатів господарсько-фінансової діяльності підприємств АПК, вивчити динаміку найважливіших кількісних і якісних показників. Це є так званим індикатором визначення існуючих проблем, тенденцій розвитку та подальших перспектив функціонування досліджуваних підприємств, що є основою процесу вдосконалення механізму державного регулювання.

II етап – діагностика функціонування організаційно-економічного механізму державного регулювання інноваційної діяльності підприємств АПК. Для її проведення пропонується використовувати метод аналізу ієрархій, тому що він враховує як кількісні, так і якісні параметри діяльності досліджуваних підприємств.

Метою проведення діагностики є визначення результату функціонування наявного організаційно-економічного механізму державного регулювання інноваційної діяльності

Удосконалений організаційно-економічний механізм державного регулювання інноваційної діяльності об'єднаних підприємств АПК

Авторська розробка.

підприємств АПК, виявлення слабких місць і недоліків у його структурі та функціональних зв'язків між елементами. За отриманими результатами діагностики можна визначити ступінь недосконалості механізму, виявити її причини та окреслити можливі напрями вдосконалення.

III етап – оцінка можливостей вдосконалення організаційно-економічного механізму державного регулювання інноваційної діяльності підприємств АПК. Цей етап передбачає: пошук можливостей, оптимальна сукупність яких дозволить оптимізувати механізм для досягнення ним мети функціонування. Здійснення даного процесу базується на оцінці експертів, у ролі яких мають виступати фахівці–практики різних рівнів управління. На основі отриманих результатів діагностики механізму державного регулювання інноваційної діяльності підприємств АПК визначають можливі напрями його вдосконалення.

IV етап – розробка програми вдосконалення організаційно-економічного механізму державного регулювання інноваційної діяльності підприємств АПК. Це детально розроблений план державних заходів, що мають бути вжиті на підприємствах. Зміст програми обумовлюється результатами оцінки можливостей удосконалення механізму, зокрема об'єднання виробничих потенціалів та зміна організаційно-правових форм господарювання на інтегровані бізнес-структури.

V етап – оцінка ефективності удосконаленого організаційно-економічного механізму державного регулювання інноваційної діяльності підприємств АПК. Вона передбачає поетапне встановлення пріоритетів елементів запропонованого ме-

ханізму для визначення ймовірного ефективного результату його функціонування. Залежно від отриманого результату оцінки змін запропонованого організаційно-економічного механізму можливі такі управлінські дії на практиці:

- 1) розробка програми вдосконалення при отриманні позитивного результату оцінки запропонованих змін, яка полягає у досягненні організаційно-економічним механізмом державного регулювання інноваційної діяльності підприємств АПК стійкого розвитку та підвищення інвестиційної привабливості з використанням інтегрованих структур;
- 2) коригування розробленої програми вдосконалення;
- 3) доопрацювання розробленої програми, тобто повторна оцінка можливостей удосконалення, та внесення відповідних коректив.

VI етап – упровадження програми вдосконалення організаційно-економічного механізму державного регулювання інноваційної діяльності підприємств АПК.

Важливим на цьому етапі є підтримка корпоративної культури та популяризація змін серед працівників підприємств АПК для формування сприятливого середовища і досягнення мети.

Висновки

Підсумовуючи вищезазначене, доцільно – по-перше, децентралізувати економічну владу, розподіляючи її серед незалежних товаровиробників сільськогосподарської продукції;

– по-друге, державна монополія в будь-яких її проявах повинна зникнути в аграрній сфері і обслуговуючих галузях. Держава повинна відмовитися від виконання тих функцій, які не є державними в країнах з ринковою економікою, припинити штучну підтримку неефективної діяльності колективних господарств;

– по-третє, сільськогосподарським виробникам необхідний новий тип інтегрованих структур, які б замінили зменшенню ролі держави в аграрному секторі. Такі організації повинні їм повністю належати і ними контролюватися. В цьому аспекті може бути корисним досвід зарубіжних країн. Зрозуміло, що неможливо і немудро копіювати закордонний кооперативний досвід у цілому, але фундаментальні принципи, організаційні підходи, демократичне управління, успішні ринкові стратегії, методи ведення бізнесу, системи фінансування тощо можуть бути успішно застосовані і в нашій країні;

– по-четверте, соціальні функції, які виконуються зараз колективними господарствами, мають бути передані органам місцевого самоврядування. Вони мають взяти повну відповідальність за загальну організацію сільського життя і вирішення соціальних проблем на місцевому рівні. Це має бути не якась одноразова акція, а далекоглядна державна політика, яка здійснюватиметься поступово і послідовно, поки бажаний результат не буде отримано.

Список використаних джерел

1. Ермошенко М.М. Механізм розвитку інноваційного потенціалу кластерооб'єднаних підприємств: монографія / М.М. Ермошенко, Л.М. Ганущак-Єфіменко. – К.: Національна академія управління, 2010. – 236 с.
2. Евдоченко И.Н. Формы участия государства в корпоративном управлении как собственника [Текст] / И.Н. Евдоченко, Г.В. Шимширьян // Экономика та держава. – 2006. – №6. – С. 62–64.
3. Каліна І.І. Формування ефективних організаційно-економічних структур у рамках різних форм, типів і видів власності. / І.І. Каліна // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури: Збірник наукових праць. – К.: НАУ. – 2009. – С. 174–182.
4. Корпоративне управління в Україні в сучасних умовах: [моногр. з додатками] / Б. Лессер, І. Бондарчук, З. Борисенко та ін.; [за заг. ред. І. Розпутенко та Б. Лессера]. – К.: К.І.С., 2009. – 306 с.
5. Ленский Е.В. Корпоративный бизнес [Текст] / Е.В. Ленский; [под ред. О.Н. Сосковца]. – Минск.: Армита–Маркетинг, менеджмент, 2008. – 480 с.
6. Agricultural Fact Book 1994. Washington, D.C.: Office of Communications, USDA.
7. Agricultural Statistics 1993. National Agricultural Statistics Service, USDA. Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office.
8. Anderson, Bruce L. 1988. «Understanding Cooperative Marketing Strategies». American Cooperation 1988. Washington, D.C.: American Institute of Cooperation, pp. 165–174.

УДК:631.11(477)

Т.В. ОЛЕФІРЕНКО,

к.е.н., доцент кафедри державного управління, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Проблеми та перспективи розвитку організаційно-правових форм господарювання в аграрному виробництві України

У статті проаналізовано основні умови розвитку організаційно-правових форм господарювання в аграрному виробництві України.

Ключові слова: аграрна політика, сільськогосподарське виробництво, форми господарювання, ефективність.

В статье осуществлен анализ основных условий развития организационно-правовых форм хозяйствования в аграрном производстве Украины.

Ключевые слова: аграрная политика, сельскохозяйственное производство, эффективность.

The article analyzes the basic conditions of organizational forms of management in the agricultural production of Ukraine.

Keywords: agricultural policy, agricultural production, efficiency.

Постановка проблеми. Сільськогосподарське виробництво в Україні на сучасному етапі розвитку держави має особливе значення для її економіки та є одним з провідних її секторів. Безумовно, агропромисловий комплекс України за останні два десятиріччя зазнав певних змін. У тому числі в сільському господарстві відбулося формування інституту приватної власності, що призвело до зміни власника. Як наслідок, нестабільні умови вплинули на розвиток різних організаційно-правових форм у сільському господарстві. Отже, виникає потреба запровадження виваженого і системного підходу щодо розробки та реалізації державної аграрної політики, спрямованої на забезпечення відповідних організаційно-економічних умов, здатних забезпечити конкурентоспроможність галузі на внутрішньому та зовнішніх ринках.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питанням дослідження реформування сільського господарства Ук-